

Comentariu referitor la modificări recente ale reglementărilor penale

În 2009, sub semnătura premierului Emil Boc, în Camera Deputaților, expunerea de motive pentru care trebuiau modificate Codul Penal și Codul de Procedură Penală preciza că „elaborarea unui nou Cod Penal este cerută de profunde transformări în plan politic, social și economic, care au avut loc în societatea românească”. Cele patru decenii care au trecut de la adoptarea vechiului Cod Penal determină și necesitatea reșezării, în limite normale, a tratamentului sancționator. În acest sens practica ultimului deceniu a demonstrat că nu mărirea exagerată a limitelor de pedeapsă este soluția eficientă pentru combaterea criminalității. Astfel, deși pedeapsa pentru furt calificat este, în legea în vigoare, de la 3 la 15 ani, această sancțiune legală – nemaîntâlnită în nici un alt sistem de drept din Uniunea Europeană – nu a dus la scăderea semnificativă a numărului acestor fapte. Într-un stat de drept, întinderea și intensitatea sancțiunii penale trebuie să rămână în limite determinate, în primul rând, prin raportare la importanța valorii sociale lezate pentru cei care înfrâng, pentru prima oară, legea penală, urmând să crească progresiv pentru cei care comit mai multe infracțiuni înainte de a fi definitiv condamnați și cu atât mai mult pentru cei aflați în stare de recidivă.

Deci, la nivelul anului 2009, când au fost modificate cele două coduri, modificările au fost considerate europene – azi, în 2014, când ele au intrat în vigoare, nu mai sunt considerate europene deoarece ar încerca să exonereze de răspundere penală sau să nu dea posibilitatea organelor de urmărire penală (procurori) să desfășoare activitățile specifice supravegherii organelor de poliție ori chiar a celor specifice urmăririi penale, direct de către procuror.

Nu numai că această teorie este falsă dar ea încalcă și tratate, convenții internaționale la care România este parte. Ea încalcă, de asemenea, și decizii ale Curții Constituționale.

Cu toate că art.140 din C.p.p. era „european” și îndeplinea toate normele de elaborare ale unui text de lege, pentru a eluda și a ascunde opiniei publice modificări semnificative ale C.p.p., guvernul, prin OUG, luând în considerare doar observațiile D.N.A., C.S.M., Î.C.C.J., a modificat alte două articole fundamentale din procedura penală, astfel că, promisiunea că art.140 nu va fi modificat a fost respectată, **dar au fost modificate două articole care dau posibilitatea unor abuzuri din partea organelor de urmărire penală.** Aceste modificări pot conduce la instituirea unui stat polițienesc în care orice persoană poate fi interceptată, înregistrată, urmărită, i se poate viola domiciliul, deoarece nu mai este necesară începerea urmăririi penale pentru luarea acestor măsuri.

Printr-o abilă modificare a textelor art.138 și art.305 C.p.p. s-a ajuns la situația ca, în faza actelor premergătoare, organele de urmărire penală – de data aceasta cu acceptul judecătorului de drepturi și libertăți care, în general, sunt foști procurori – vor putea încălca drepturile procesuale ale oricărei persoane din România.

Nimeni din Comisiile Juridice din Parlament nu a verificat **câte autorizații de interceptare au fost emise de instanțele de judecată, la cererea organelor de urmărire penală și câte au fost finalizate cu sesizarea instanței competente.**

În perioada 1996 – 2014, la fiecare bilanț al Ministerului Public se poate observa că numărul cauzelor penale soluționate a crescut simțitor, astfel că, de la câteva sute de mii s-a ajuns ca, în 2013, să se soluționeze sau să fie în curs de soluționare peste 1 milion de dosare penale. Dacă din 18 milioane scădem 4-5 milioane de minori, vom constata că, practic, unul din 13 cetățeni români majori este infractor.

Numai la nivelul Î.C.C.J. în anul 2011 – 2012 au fost emise aproximativ 3.000 de autorizații de interceptări, ceea ce înseamnă că minim 3.000 de persoane au fost cercetate în aproape 3.000 de dosare penale deoarece autorizația se emite pentru un număr de dosar penal. În principal, Î.C.C.J. dispune autorizații pentru solicitări D.N.A., în proporție de 90%. Dar în anul 2011 – 2012 nu au fost emise 3.000 de rechizitorii. Majoritatea cauzelor au primit soluția de N.U.P., deci aproximativ 3.000 de persoane cu funcții în statul român au fost interceptate, înregistrate, supravegheate degeaba. Costurile efectuate cu cercetarea unor astfel de cauze rămân în sarcina statului.

Interpretarea legii penale este condiționată de cunoașterea a ceea ce a vrut să spună legiuitorul prin norma respectivă. Interpretarea cauzală este proprie activității organelor judiciare și constituie cea mai frecventă interpretare – dar și interpretarea rațională constă în căutarea, pe cale de raționament, a voinței adevărate a legiuitorului.

Interpretului nu îi este îngăduit să se substituie legiuitorului pentru a schimba ceva în substanța normei. De aceea, legile penale sunt de strictă interpretare, înțelesul lor nu poate fi extins niciodată prin operațiunea de interpretare.

În aceste condiții, modificarea art.305 încalcă principiile elementare de drept, confirmate chiar de Curtea Constituțională. Această modificare dă posibilitatea organelor de urmărire penală să solicite, potrivit art.138, al.14 (modificat prin OUG) metode speciale de supraveghere. Prin această modificare, statul român practic încalcă drepturile cetățenilor la viața privată prevăzute de art.8 din C.E.D.O., transformându-se într-un BIG BROTHER, deoarece, potrivit modificărilor, orice persoană poate fi suspectată, din oficiu sau printr-o sesizare, că pregătește săvârșirea unei infracțiuni.

Codul anterior de Procedură Penală prevedea doar anumite măsuri de supraveghere, în timp ce art.140 și art.141 C.p.p. nou practic legalizează invadarea vieții private de către organele de urmărire penală.

Metodele prevăzute în noul Cod de Procedură Penală sunt legale și temeinice dacă nu ar exista subiectivismul organelor de urmărire penală.

Ori dacă urmărirea penală rămânea așa cum fusese prevăzută în sensul că, dacă existau indicii temeinice de săvârșire a unei infracțiuni, organul de cercetare putea solicita anumite măsuri de supraveghere. În cadrul procesului penal, **acum organul de cercetare penală poate supraveghea o persoană presupusă că ar putea pregăti săvârșirea unei infracțiuni până la 4 luni**. Într-o cauză, se poate constata, prin acte premergătoare, că fapta nu a fost săvârșită dar persoana supravegheată ar putea continua activitatea infracțională. În acest caz, se dispune soluția de N.U.P. dar și disjungerea cu un alt număr de dosar penal în care se poate solicita autorizarea pe încă 4 luni, și așa mai departe până când persoana poate săvârși o infracțiune de drept comun sau este împinsă, cu mare abilitate, de organele de urmărire penală să săvârșească infracțiunea.

În cazul în care această supraveghere s-ar fi solicitat în faza de urmărire penală, procurorul sau organul de urmărire penală care a dispus începerea urmăririi penale ar fi putut fi sancționat în cazul în care presupunerile nu s-ar fi confirmat și în cauză ar fi fost efectuate măsurile de supraveghere prevăzute de codul penal.

Exemplu: În calitate de deputat îl apelez pe un prieten care se află în supravegherea unor organe de poliție pentru săvârșirea unor infracțiuni de drept comun. Cu toate că, poate, nu exista nici o suspiciune cu privire la săvârșirea unei infracțiuni de competența DIICOT sau D.N.A., organul de poliție face o sesizare și, pe baza actelor premergătoare în cauză, D.N.A. solicită autorizarea interceptării convorbirilor telefonice, interceptării convorbirilor în spațiu privat (locuință), interceptarea comunicațiilor prin Internet, supravegherea de la distanță prin înregistrare audio, video sau fotografiere. După 8 luni, constată că nu este săvârșită nici o infracțiune prevăzută de legea penală dar, în această perioadă, au obținut informații, înregistrări video și audio despre viața privată a deputatului și poate fi citat, pentru a fi cercetat de către D.N.A. pentru săvârșirea unei infracțiuni care, de obicei, este de notorietate în România și anume „trafic de influență”. Pentru unii procurori „trafic de influență” este și fapta de a discuta cu un prieten de familie despre un contract comercial al unui alt prieten. Sau deputatul este citat la D.N.A., i se amintesc niște aspecte din viața privată despre care numai deputatul știe și i se atrage atenția că pot deveni publice, chiar dacă nu a săvârșit o faptă penală – important este să colaboreze cu organele de urmărire penală atunci când este cazul. Exemplul este real, doar calitatea persoanei diferă.

Pentru înlăturarea subiectivismului organelor de urmărire penală este necesară o legislație coerentă, fără posibilitatea unor interpretări abuzive, așa cum era prevăzută în Legea nr.286/2009 și Legea nr.135/2010, modificate și completate prin Legea nr.167/2012, nefiind necesară nici o modificare în privința reglementărilor privind art.5 și 6 din Legea 286/2009 și art.138 și art.305 din Legea 135/2010; prin aceste modificări practic s-a dat liber la o acțiune neîngrădită a procurorilor.

BĂLĂȘESCU MAXIMILIAN

